

## ساختارگرایی علمی: نظریه، جهان و نسبت آنها

ابوتراب یغمائی

دانشگاه شهید بهشتی

---

زمان کارگاه: چهارشنبه، ۲۶ مهرماه ۱۴۰۲ (سه جلسه: ساعت ۱۰-۱۲؛ ۱۴-۱۶ و ۱۶-۱۸)

مکان کارگاه: مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

تماس: a\_yaghmaie@sbu.ac.ir

---

### معرفی کارگاه

مطابق برداشتی اولیه، نظریه‌های علمی درباره جهان‌اند و ممکن است که با آن به‌نحوی مطابق باشند. برای روشن شدن این ادعا لازم است ابتدا سرشت نظریه‌های علمی، دربارگی و تطابق‌شان با جهان و خود جهان را مشخص کنیم. آیا نظریه‌های علمی مجموعه‌ای از گزاره‌ها هستند که با روابطی هم‌چون صدق و ارجاع به جهانی متشکل از اشیاء و ویژگی‌های‌شان مرتبط می‌شوند؟ مطابق با ساختارگرایی علمی، نه نظریه‌های علمی سرشتی زبانی دارند، نه روابط زبانی میان نظریه علمی و جهان برقرارند و نه اساساً جهان متشکل از اشیاست. براساس تز ایجابی این دیدگاه، نظریه‌های علمی سرشتی ریاضی - ساختاری دارند که از طریق روابط ساختاری با جهانی متشکل از ساختارها پیوند می‌خورند. هدف این کارگاه، معرفی سه مؤلفه ساختارگرایی علمی و نقدهای وارد بر آن در سه نشست است. مخاطبان می‌توانند برای آشنایی با مباحثی که قرار است در کارگاه ارائه شوند به منابع زیر مراجعه کنند، هرچند محتوای جلسات فراتر از آن‌ها خواهد بود.

جلسه اول (۱۰ - ۱۲ صبح): ساختارگرایی درباره نظریه

Lutz, S. (2017). What was the syntax-semantics debate in the philosophy of science about?. *Philosophy and Phenomenological Research*, 95(2), 319-352.

جلسه دوم (۱۴ - ۱۶ عصر): ساختارگرایی درباره ارتباط نظریه با جهان

Bueno, O., & French, S. (2011). How theories represent. *The British Journal for the Philosophy of Science*, 62(4), 857-894.

جلسه سوم (۱۶-۱۸ عصر): ساختارگرایی درباره جهان

Ainsworth, P. M. (2010). What is ontic structural realism?. *Studies in History and Philosophy of Science Part B: Studies in History and Philosophy of Modern Physics*, 41(1), 50-57.

Sider, T. (2020). *The tools of metaphysics and the metaphysics of science*. Oxford University Press, (Ch. 4)

Wallace, D. (2022). Stating structural realism: mathematics-first approaches to physics and metaphysics. *Philosophical Perspectives*, 36, 345–378.